

Predmet : Ovčara (Miroljub Vujović i dr.)
Okružni sud u Beogradu – Veće za ratne zločine
Broj predmeta :K.V. br.1/2003

Glavni pretres: 25. novembar 2005.

Izveštaj: Nataša Kandić i advokat Dragoljub Todorović, punomoćnici oštećenih

U nastavku dokaznog postupka prikazani su snimci informativnih emisija RTS, "Dnevnikov dodatak" od 19. novembra 1991. godine i „Specijalne emisije“ od 20. novembra 1991. godine.

Na snimku «Specijalne emisije» od 20. novembra 1991. godine, prikazana je evakuacija vukovarske bolnice, razgovor majora Šljivančanina sa predstavnikom MKCK, Nikolasom Borsingerom i izjave koje su Šljivančanin i Borsinger dali prisutnim novinarima. Borsinger je govorio o dogovoru hrvatske Vlade i generala JNA Rašete od 19. novembra 1991. godine, po kojem je evakuaciju bolnice trebalo da osigura MKCK. Međutim, on je od strane predstavnika JNA sprečen da uđe u bolnicu. Major Šljivančanin je optužio MKCK da kontroliše jedinice JNA, a da nije pomogao evakuaciju oko 10 000 građana Vukovara.

Sudija Krstajić je nakon prikazivanja snimaka napomenuo da se na njemu ne vide optuženi Lančuzanin i Milojević, čiji je branilac tražio da se ovaj snimak prikaže. Sudsko veće je potom odbilo sve jučerašnje dokazne predloge odbrane. Nakon toga, branioci su imali nove predloge, od kojih je Sudsko veće usvojilo predloge branioca Jelušića da se pročitaju nalaz invalidske komisije za optuženog Zlatara iz 1993. godine i da se pregleda putovnica optuženog Đankovića. Nakon toga, sudija Krstajić je objavio da je dokazni postupak završen.

Na kraju, zamenik tužioca je precizirao optužnicu. Naime, ispravio je grešku koja je postojala u spisku žrtava, pa je umesto imena Omerović Jusufa Mersad, sada ime Omerović Džemala Mufat. Pored toga, izmenio pravnu kvalifikaciju, tako da se optuženima sada stavlja na teret da su izvršili ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144 KZ SRJ, a ne KZ SFRJ. Ova izmena proizilazi iz činjenice da je u KZ SFRJ za ovo krivično delo bila predviđena smrtna kazna, dok KZ SRJ predviđa kazna zatvora od 20 godina.

Na današnjem nastavku pretresa svoje **završne reči** dali su zamenik tužioca za ratne zločine Dušan Knežević i punomoćnici oštećenih: Gordana Loznalijević – Danilović, Rajko Danilović, Dragoljub Todorović, Slobodan Tomić i Nikola Barović.

Zamenik tužioca Knežević istakao je da je tokom dokaznog postupka utvrđena krivična odgovornost svih optuženih. Predložio je da se optuženi oglase krivim i osude u skladu sa zakonom. Po njegovim rečima, ispred hangara i u hangaru na Ovčari glavnu reč vodili su optuženi Vujović i Vujanović. Govoreći o samom streljanju zarobljenika na Grabovu, rekao je: „Ko god je došao, morao je da strelja. Niko odatle nije mogao otići, ako ne učestvuje u ubijanju zarobljenika. To je bio zalog ćutanja.“ Činjenično stanje je utvrđeno na osnovu detaljnih i ubedljivih iskaza oba svedoka saradnika, sa kojima je saglasan iskaz optuženog Perića radnicima UBPOK-a. Ovi iskazi, kao i iskaz optuženog Atanasijevića na suđenju 15. novembra 2005. godine, saglasni su sa dokumentacijom koja se nalazi u spisima. Po njegovim rečima, optuženi

su podlegli atmosferi i euforiji koja je vladala u Vukovaru neposredno nakon prestanka borbi. «Smatrali su da imaju pravo da uzmu pravdu u svoje ruke i da osude zarobljenike bez suda... Optuženi se predstavljaju kao hrabri ratnici i spasioci dece i zatočenih ljudi pod ruševinama grada. Ako su to i bili, sve su poništili onim što su učinili na Ovčari. Tući i pucati u bespomoćne i nenaoružane, nikad nije bila, niti će biti hrabrost.» Jedino se izricanjem maksimalne kazne za ovo krivično delo može postići svrha kažnjavanja. «Takva kazna je vremenska, pa će osuđeni jednog dana izaći iz zatvora, dok zarobljenici iz hangara na Ovčari takvu priliku nisu imali.»

Punomoćnik oštećenih Lozneljević – Danilović je prihvatila je završnu reč tužioca. Prema njenim rečima, odgovor na pitanje zašto je izvršen ovaj zločin može biti i jednostavan i složen. Jednostavan odgovor bi bio da su počinioci žrtve nakaradne političke propagande. Složen odgovor bi bio da je odluka o streljanju zarobljenika doneta u vrhovima neke vlasti, vojne ili lokalne.

Punomoćnik oštećenih Danilović podržao je završnu reč tužioca. Istakao je da je prvo ograničenje ovog postupka, činjenica da je pokrenut sa velikim zakašnjenjem. Situacija bi bila još teža da nije bilo svedoka saradnika, koji su omogućili da se rasvetli činjenično stanje i utvrdi krivična odgovornost. Drugo ograničenje je činjenica da se za ovaj zločin vodi suđenje i u Hagu. S obzirom na to, mnogi koji su učestvovali u ovom zločinu „izvukli su se“, odnosno nisu optuženi. Napomenuo je da je tokom izvršenja ovog zločina doneto više važnih odluka. Prva je, da se ratni zarobljenici prebace iz bolnice na Ovčaru. Druga je, ko će od ratnih zarobljenika biti prebačen na Ovčaru, a treća je da se ratni zarobljenici maltretiraju ispred hangara. Na kraju, najbitnija odluka je da se zarobljenici streljaju.

Punomoćnik oštećenih Todorović je podržao završnu reč tužioca. Po njegovim rečima, bilo je neophodno da se suđenje „Vukovarskoj trojci“ vodi u Beogradu. Međutim, fama o komandnoj odgovornosti, koju su pre svega stvorili predstavnici anti-haškog lobija, doprinela je da do toga ne dođe. Naglasio je da Mrkšić ima najveću odgovornost za zločin na Ovčari. Po njegovim rečima, ovo suđenje se vodi u trenutku kad je srpsko pravosuđe palo na najniže grane od 1945. godine. Međutim, Sudsko veće je pokazalo da se izdvaja iz te slike, a predsednik veća je „impresivno i maestralno vodio postupak.“

Punomoćnik oštećenih Tomić je istakao da je Sudsko veće sa velikim umećem i strpljenjem vodilo ovaj postupak. Naglasio je da su fotografije tela ubijenih na Grabovu ostavile na njega veoma snažan i mučan utisak, pre svega zbog toga što su ljudi pretvoreni u oznake „OVČ 1, 2, 3 itd.“ On smatra da su u slučaju pokojne Ružice Makrobašić patolozi i forenzičari napravili propust. Naime, ona je bila trudna, a njeno nerođeno dete, usmrćeno zajedno s njom, bilo je zaštićeno po pozitivnom pravu i međunarodnim konvencijama. Potom je rekao: „Ja se ovom završnom rečju klanjam bolu tih ljudi, čiji su rođaci, očevi i sinovi pobijeni na Ovčari.“

Punomoćnik oštećenih Barović je istakao da završna reč kasni 14 godina. Po njegovim rečima, 20. na 21. novembar 1991. godine izvršeno je zverstvo na Grabovu. Optuženi su organizovali i počinili to zverstvo, a komanda JNA je za to znala. Govoreći o svedocima saradnicima, punomoćnik Barović je istakao da su oni značajni jer su pomogli da se podigne optužnica i sprovede ovaj postupak. Oni se od optuženih razlikuju pre svega po tome što su rekli da su počinili zločin i da su bili zveri, čime, makar kroz to, pokazuju da imaju poštovanja prema

žrtvama. Sa druge strane, optuženi negirajući učešće u zločinu i posle 14 godina pokazuju da to poštovanje nemaju.

Fond za humanitarno pravo